

NORSK KATOLSK BISPERÅD
LITURGIKOMMISJONEN

**HØRINGSKONFERANSER
TIL NY NORSK UTGAVE AV
«MISSALE ROMANUM»**

Dokument 1.1
**FORSLAG TIL NY
«MESSENS ORDNING»**
(liturgikommisjonens forslag fra juni 2023)

MESSENS ORDNING

Innledende riter

1. Når folket er samlet, går presten sammen med medhjelperne til alteret mens inngangssangen synges.

Når presten er kommet frem til alteret, bøyer han seg dypt for det sammen med medhjelperne, og han viser det ærbødighet med et kyss. Han incenserer korset og alteret om så ønskes. Så tar han plass ved sin stol sammen med medhjelperne.

Når inngangssangen er ferdigsunget, blir presten og de troende stående. De tegner seg med korsets tegn mens presten, vendt mot folket, sier:

I Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn.

Folket svarer:

Amen.

2. Med utstrakte hender hilser presten deretter folket og sier:

Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærlighet og Den Hellige Ånds samfunn være med dere alle!

Eller:

Nåde være med dere og fred
fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus!

Eller:

Herren være med dere.

Folket svarer:

Og med din ånd.

En biskop sier i stedet for Herren være med dere, ved denne første hilsen:

Fred være med dere.

3. Presten eller diakonen eller en annen medhjelper kan gi de troende en meget kort innføring i dagens messe.

Botshandling*

4. Deretter følger botshandlingen idet presten oppfordrer de troende til å bekjenne sin synd:

Brødre og søstre, la oss bekjenne våre synder,
så vi verdig kan feire disse hellige mysterier.

* På søndager, særlig i påsketiden, kan det i stedet for den vanlige botshandling foretas vigsel av og stenkning med vievann til minne om dåpen, som angitt i appendiks II (s. ???-???).

Kort stillhet. Så fremsier alle samtidig en generell bekjennelse:

Jeg bekjenner for Gud, den allmektige, og for dere alle,
at jeg har syndet meget
i tanker og ord, gjerninger og forsømmelser

Og idet de slår seg for brystet, sier de:

ved min skyld, ved min skyld, ved min store skyld.

Deretter fortsetter de:

Derfor ber jeg den salige Maria, alltid jomfru,
alle engler og hellige og dere alle:
Be for meg til Herren, vår Gud.

Prestens absolusjon følger:

Den allmektige Gud miskunne seg over oss,
tilgi våre synder
og føre oss til det evige liv.

Folket svarer:

Amen.

Eller:

5. Presten oppfordrer de troende til botshandlingen:

Brødre og søstre, la oss bekjenne våre synder,
så vi verdig kan feire disse hellige mysterier.

Kort stillhet.

Så sier presten:

Miskunn deg over oss, Herre.

Folket svarer:

For vi har syndet mot deg.

Presten:

Herre, forbarm deg over oss.

Folket:

Og gi oss din frelse.

Prestens absolusjon følger:

Den allmektige Gud miskunne seg over oss,
tilgi våre synder
og føre oss til det evige liv.

Folket svarer:

Amen.

Eller:

6. Presten oppfordrer de troende til botshandlingen:

Brødre og søstre, la oss bekjenne våre synder, så vi verdig kan feire disse hellige mysterier.

Kort stillhet.

Så fremfører presten, diakonen eller en annen medhjelper følgende eller en annen påkallelse med Kyrie eleison:

Du som kom for å lege de sønderknuste: Kyrie, eleison. Eller: Herre, miskunn deg.

Folket svarer:

Kyrie, eleison. Eller: Herre, miskunn deg.

Presten:

Du som kom for å kalle til deg syndere: Christe, eleison. Eller: Kristus, miskunn deg.

Folket:

Christe, eleison. Eller: Kristus, miskunn deg.

Presten:

Du som taler vår sak ved Faderens høyre hånd: Kyrie, eleison.
Eller: Herre, miskunn deg.

Folket:

Kyrie, eleison. Eller: Herre, miskunn deg.

Prestens absolusjon følger:

Den allmektige Gud miskunne seg over oss,
tilgi våre synder
og føre oss til det evige liv.

Folket svarer:

Amen.

7. Deretter følger Kyrie eleison, med mindre disse påkallelser allerede har vært inkludert i botshandlingen.

Ψ. Kyrie, eleison. R̄. Kyrie, eleison.

Ψ. Christe, eleison. R̄. Christe, eleison.

Ψ. Kyrie, eleison. R̄. Kyrie, eleison.

Alternativt, på norsk:

V̇. Herre, miskunn deg. Ṙ. Herre, miskunn deg.
 V̇. Kristus, miskunn deg. Ṙ. Kristus, miskunn deg.
 V̇. Herre, miskunn deg. Ṙ. Herre, miskunn deg.

Andre melodier finnes i Graduale Romanum og i Norsk Kyriale.

8. Deretter synges eller fremsies Gloria når denne hymne er foreskrevet:

Fullstendig melodi finnes i Graduale Romanum og i Norsk Kyriale.

Ære være Gud i det høyeste,
 og fred på jorden for mennesker av god vilje.
 Vi priser deg,
 vi velsigner deg,
 vi tilber deg,
 vi forherliger deg,
 vi takker deg for din store herlighet,
 Herre, vår Gud, himlenes Konge,
 Gud, allmektige Fader.
 Herre, du enbårne Sønn, Jesus Kristus,
 Herre, vår Gud, Guds Lam, Faderens Sønn,
 du som tar bort verdens synder, miskunn deg over oss.
 Du som tar bort verdens synder, hør vår bønn.
 Du som sitter ved Faderens høyre hånd, miskunn deg over oss.
 For du alene er hellig, du alene er Herren,
 du alene er Den Høyeste, Jesus Kristus,
 med Den Hellige Ånd i Gud Faderens herlighet.
 Amen.

Alternativt på latin:

Glória in excélsis Deo
 et in terra pax homínibus bonæ voluntátis.
 Laudámus te,
 benedícimus te,
 adorámus te,
 glorificámus te,
 grátias ágimus tibi propter magnam glóriam tuam,
 Dómine Deus, Rex cæléstis,
 Deus Pater omnípotens.
 Dómine Fili Unigénite, Iesu Christe,
 Dómine Deus, Agnus Dei, Fílius Patris,

qui tollis peccáta mundi, miserére nobis;
 qui tollis peccáta mundi, súscipe deprecationem nostram.
 Qui sedes ad dexteram Patris, miserére nobis.
 Quóniam tu solus Sanctus, tu solus Dóminus,
 tu solus Altíssimus,
 Iesu Christe, cum Sancto Spíritu: in glória Dei Patris.
 Amen.

9. Når hymnen er avsluttet, sier presten med hendene samlet:

La oss be.

Sammen med presten ber alle en kort stund i stillhet.

Etter dette ber presten med utstrakte hender kollektbønnen. Når den er til ende, svarer folket med akklamasjonen:

Amen.

Ordets liturgi

10. Deretter går en lektor til amboen og leser første lesning. Alle lytter sittende.

For å markere lesningens slutt tilføyer lektoren:

Slik lyder Herrens ord.

Alle svarer:

Gud være lovet.

11. Forsangeren – det vil si en kantor – synger eller leser responsoriesalmen, og folket faller inn med omkvedet (R̄).

12. Dersom det er annen lesning, leser en lektor så denne fra amboen, som ovenfor.

For å markere lesningens slutt tilføyer lektoren:

Slik lyder Herrens ord.

Alle svarer:

Gud være lovet.

13. Halleluja følger, eller en annen sang fastsatt i rubrikkene, alt etter hva den liturgiske tid krever.

14. Samtidig legger presten røkelse i karet dersom det brukes røkelse. Diakonen som skal fremføre Evangeliet, bøyer seg så dypt for presten og ber om velsignelse. Han sier med dempet stemme:

Jeg ber om velsignelse.

Presten sier med dempet stemme:

Herren være i ditt hjerte og på dine lepper,
så du verdig og rett kan forkynne hans Evangelium;
i Faderens og Sønnens + og Den Hellige Ånds navn.

Diakonen tegner seg med korsets tegn og svarer:

Amen.

Dersom det ikke deltar noen diakon, bøyer presten seg for alteret og ber stille:

Allmektige Gud, rens mitt hjerte og mine lepper,
så jeg verdig kan forkynne ditt hellige Evangelium.

15. Så går diakonen eller presten til amboen, om ønskelig ledsaget av medhjelpere med røkelse og lys. Han sier:

Herren være med dere.

Folket svarer:

Og med din ånd.

Diakonen eller presten:

Lesning fra det hellige Evangelium etter N.

Mens han sier dette, gjør han korsets tegn på boken og på panne, munn og bryst.

Folket svarer:

Ære være deg, Herre.

Dersom det brukes røkelse, incenserer diakonen eller presten deretter boken. Så leser han Evangeliet.

16. Når Evangeliet er til ende, tilføyer diakonen eller presten:

Slik lyder Herrens ord.

Alle svarer:

Lovet være du, Kristus.

Han kysser boken idet han sier stille:

Måtte Evangeliets ord utslette våre synder.

17. Deretter følger homilien. Den skal holdes av presten eller diakonen på alle søndager og festdager med messeplikt. Den anbefales også på andre dager.

18. Når homilien er til ende, synges eller fremsies trossymbolet – det vil si trosbekjennelsen – når dette er foreskrevet.

Fullstendig melodi i Graduale Romanum og i Norsk Kyriale.

Jeg tror på én Gud,
den allmektige Fader,
som har skapt himmel og jord,
alle synlige og usynlige ting.

Jeg tror på én Herre, Jesus Kristus,
Guds enbårne Sønn,
født av Faderen fra evighet.
Gud av Gud, lys av lys, sann Gud av den sanne Gud,
født, ikke skapt, av samme vesen som Faderen.
Ved ham er alt blitt skapt.
For oss mennesker og for vår frelses skyld
steg han ned fra himmelen.

Ved de følgende ordene bøyer alle seg, inntil er blitt menneske.

Han er blitt kjøtt ved Den Hellige Ånd
av Jomfru Maria, og er blitt menneske.

Han ble korsfestet for oss,
pint under Pontius Pilatus og gravlagt.
Han oppstod den tredje dag, etter Skriften,
før opp til himmelen, og sitter ved Faderens høyre hånd.
Han skal komme igjen med herlighet
og dømme levende og døde,
og på hans rike skal det ikke være ende.

Jeg tror på Den Hellige Ånd, Herre og livgiver,
som utgår fra Faderen og Sønnen,
som med Faderen og Sønnen tilbes og forherliges,
og som har talt ved profetene.
Jeg tror på én, hellig, katolsk og apostolisk Kirke.
Jeg bekjenner én dåp til syndenes forlatelse.
Jeg venter de dødes oppstandelse
og det evige liv. Amen.

Alternativt på latin:

Credo in unum Deum,
Patrem omnipotentem,
factorem cæli et terræ,
visibílium ómnium et invisibílium.

Et in unum Dóminum Iesum Christum,
Fílium Dei Unigénitum,

et ex Patre natum ante ómnia sácula.
 Deum de Deo, lumen de lúmine, Deum verum de Deo vero,
 génitum, non factum, consubstantiálem Patri:
 per quem ómnia facta sunt.
 Qui propter nos hómines et propter nostram salútem
 descéndit de cælis.

Ved de følgende ordene bøyer alle seg, inntil homo factus est.

Et incarnátus est de Spíritu Sancto
 ex María Vírgine, et homo factus est.
 Crucifíxus étiam pro nobis sub Póntio Piláto;
 passus et sepúltus est,
 et resurréxit tértia die, secúndum Scriptúras,
 et ascéndit in cælum, sedet ad dexteram Patris.
 Et íterum ventúrus est cum glória,
 iudicáre vivos et mórtuos,
 cuius regni non erit finis.

Et in Spíritum Sanctum, Dóminum et vivificántem:
 qui ex Patre Filióque procedit.
 Qui cum Patre et Fílio simul adorátur et conglorificátur:
 qui locútus est per prophétas.
 Et unam, sanctam, cathólicam et apostólicam Ecclésiam.
 Confiteor unum baptísma in remissiónem peccatórum.
 Et exspécto resurrectiónem mortuórum,
 et vitam ventúri sáculi. Amen.

19. I stedet for det nikensk-konstantinopolitanske trossymbol kan man – og da særlig i fastetiden og i påsketiden – bruke Den romerske kirkes dåpssymbol, det såkalte apostoliske trossymbol.

Jeg tror på Gud Fader, den allmektige,
 himmelens og jordens skaper,
 og på Jesus Kristus,
 hans enbårne Sønn, vår Herre,

Ved de følgende ord bøyer alle seg, inntil av Jomfru Maria.

som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd,
 født av Jomfru Maria,
 pint under Pontius Pilatus,
 korsfestet, død, og begravet,
 som fór ned til dødsriket,
 stod opp på den tredje dag fra de døde,
 fór opp til himmelen,

sitter ved Gud Faders, den allmektiges, høyre hånd,
skal derfra komme igjen for å dømme de levende og de døde.

Jeg tror på Den Hellige Ånd,
den hellige katolske Kirke,
de helliges samfunn,
syndenes forlatelse,
kjødets oppstandelse
og det evige liv. Amen.

Alternativt på latin:

Credo in unum Deum
Patrem omnipotentem, Creatorem cæli et terræ,
et in Iesum Christum, Filium eius unicum,
Dominum nostrum,

Ved de følgende ord bøyer alle seg, inntil María Virgine.

qui conceptus est de Spiritu Sancto,
natus ex María Virgine,
passus sub Póntio Piláto,
crucifixus, mórtuus, et sepúltus,
descéndit ad íferos,
tértia die resurréxit a mórtuis,
ascéndit ad cælos,
sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis,
inde venturus est iudicare vivos et mórtuos.

Credo in Spíritum Sanctum,
sanctam Ecclésiám cathólicam,
sanctórum communióne,
remissióne peccatórum,
carnis resurrectiόne,
vitam ætérmam. Amen.

20. Deretter følger den universelle forbønn, det vil si de troendes forbønn.

Den eukaristiske liturgi

21. Når alt dette er avsluttet, begynner offertoriesangen. Under denne plasserer medhjelperne corporale, purifikatorium, kalk, palla og missale på alteret.

22. Det er å anbefale at de troendes deltagelse ved frembæringen av offergavene kommer til uttrykk ved at de bærer frem enten brødet og vinen til feiringen av eukaristien, eller andre

gaver for å komme Kirkens og de fattiges behov i møte.

23. Presten står ved alteret, tar patenaen med brødet, holder denne med begge hender noe hevet over alteret og sier med dempet stemme:

Velsignet er du, Herre, all skapnings Gud.
 Av din rikdom har vi mottatt det brød
 som vi bærer frem for deg,
 en frukt av jorden og av menneskers arbeid,
 som for oss blir livets brød.

Deretter plasserer han patenaen med brødet på corporalet.

Dersom det ikke synges en offertoriesang, har presten lov til å fremsi disse ordene med høy stemme, og folket kan svare med akklamasjonen:

Velsignet være Gud i evighet.

24. Diakonen eller presten heller vin og litt vann i kalken. Han sier samtidig stille:

La oss ved vannets og vinens mysterium
 få del i hans guddom
 som har villet dele vår menneskenatur.

25. Så tar presten kalken, holder den med begge hender noe hevet over alteret og sier med dempet stemme:

Velsignet er du, Herre, all skapnings Gud.
 Av din rikdom har vi mottatt den vin
 som vi bærer frem for deg,
 en frukt av vintreet og av menneskers arbeid,
 som for oss blir frelsens kalk.

Deretter plasserer han kalken på corporalet.

Dersom det ikke synges en offertoriesang, har presten lov til å fremsi disse ordene med høy stemme, og folket kan svare med akklamasjonen:

Velsignet være Gud i evighet.

26. Så bøyer presten seg dypt og sier stille:

Ydmykt og angerfullt ber vi deg:
 Ta imot oss, Herre,
 og la dette vårt offer fullbyrdes slik for ditt åsyn
 at det blir deg, Herre, vår Gud, til behag.

27. Om ønskelig incenserer han offergavene, korset og alteret. Så incenserer diakonen eller en annen medhjelper presten og folket.

28. Deretter stiller presten seg ved alterets side, vasker hendene og sier stille:

Herre, vask meg ren for skyld,
og rens meg fra min synd!

29. Så stiller han seg midt for alteret, og vendt mot folket strekker han hendene ut, fører dem sammen igjen og sier:

Be, brødre og søstre,
om at mitt og deres offer
må bli tatt imot av Gud, den allmektige Fader.

Folket reiser seg og svarer:

Herren ta imot dette offer fra dine hender,
til lov og ære for sitt navn,
og til gagn for oss
og hele hans hellige Kirke.

30. Deretter ber presten bønne over offergavene med utstrakte hender; når denne er slutt, svarer folket med akklamasjonen:

Amen.

DEN EUKARISTISKE BØNN

31. Etter dette begynner presten Den eukaristiske bønn.

Han strekker hendene ut og sier:

Herren være med dere.

Folket svarer:

Og med din ånd.

Presten løfter hendene og fortsetter:

Løft deres hjerter.

Folket:

Vi løfter våre hjerter til Herren.

Med utstrakte hender tilføyer presten:

La oss takke Herren, vår Gud.

Folket:

Det er verdig og rett.

Presten fortsetter med prefasjonen, med utstrakte hender.

Ved slutten av prefasjonen fører presten hendene sammen og avslutter den ved å synge eller si sammen med folket med klar stemme:

Andre melodier finnes i Graduale Romanum og Norsk Kyriale.

Hellig, hellig, hellig er Herren, herskarenes Gud.
 Himlene og jorden er fulle av din herlighet.
 Hosianna i det høye!
 Velsignet være han som kommer i Herrens navn.
 Hosianna i det høye!

Latin:

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dóminus Deus Sábaoth.
 Pleni sunt cæli et terra glória tua.
 Hosáanna in excélsis.
 Benedíctus qui venit in nómine Dómini.
 Hosáanna in excélsis.

32. I alle messer har den celebrerende prest lov til å synge særlig hoveddelene av Den eukaristiske bønn, som i missalet er utstyrt med noter, se nedenfor s. ???.

I Eukaristisk bønn I – Den romerske kanon – kan de deler som står i parentes, utelates.

Prefasjonene og de eukaristiske bønner følger på de neste sidene

Forslag til prefasjonstekster foreligger foreløpig ikke.

Forslag til nye prefasjoner fremlegges som egne dokumenter.

Kommunionsritus

124. Etter at presten har plassert kalk og patena på alteret, sier han med hendene samlet:

På Herrens bud
 og veiledet av hans hellige ord
 våger vi å si:

Han strekker hendene ut og fortsetter sammen med folket:

Andre melodier i appendikset, s. ???-???

Fader vår,
 du som er i himmelen!
 Helliget vorde ditt navn.
 Komme ditt rike.
 Skje din vilje, som i himmelen så og på jorden.
 Gi oss i dag vårt daglige brød.
 Og forlat oss vår skyld,
 som vi òg forlater våre skyldnere.
 Og led oss ikke inn i fristelse,
 men fri oss fra det onde.

Latin:

Pater noster, qui es in cælis:
 sanctificétur nomen tuum;
 advéniat regnum tuum;
 fiat volúntas tua, sicut in cælo, et in terra.
 Panem nostrum cotidiánum da nobis hódie;
 et dimítte nobis débita nostra,
 sicut et nos dimíttimus debitóribus nostris;
 et ne nos indúcas in tentatiónem;
 sed líbera nos a malo.

125. Med utstrakte hender fortsetter presten alene. Han sier:

Fri oss, Herre, fra alt ondt,
 og gi oss nådig fred i våre dager,
 så vi med din barmhjertighets hjelp
 alltid må være fri fra synd
 og trygget mot all trengsel,
 mens vi lever i det salige håp
 og venter vår Frelser Jesu Kristi komme.

Latin:

Líbera nos, quæsumus, Dómine, ab ómnibus malis,
 da propítius pacem in diébus nostris,
 ut, ope misericórdiæ tuæ adiúti,
 et a peccáto simus semper líberi
 et ab omni perturbatióne secúri:
 exspectántes beátam spem

et advéntum Salvatóris nostri Iesu Christi.

Han fører hendene sammen.

Folket avslutter bønnen med akklamasjonen:

For riket er ditt,
og makten og æren
i evighet.

Latin:

Quia tuum est regnum,
et potéstas, et glória
in sácula.

126. Med utstrakte hender sier presten deretter med klar stemme:

Herre Jesus Kristus, du som sa til dine apostler:
«Fred etterlater jeg dere, min fred gir jeg dere»,
se ikke på våre synder,
men på din Kirkes tro,
og gi den etter din vilje
fred og enhet,

Han fører hendene sammen.

du som lever og råder fra evighet til evighet.

Latin:

Dómine Iesu Christe, qui dixísti Apóstolis tuis:
Pacem relínquo vobis, pacem meam do vobis:
ne respícias peccáta nostra,
sed fidem Ecclésiæ tuæ;
eámque secúndum voluntátem tuam
pacificáre et coadunáre dignéris.

Han fører hendene sammen.

Qui vivis et regnas in sácula sæculórum.

Folket svarer:

Amen.

127. Presten vender seg mot folket, strekker hendene ut, fører dem sammen og føyer til:

Herrens fred være alltid med dere.

Folket svarer:

Og med din ånd.

128. Om ønskelig tilføyer deretter diakonen eller presten:

Hils hverandre med fredens tegn.

Alle gir hverandre et tegn på fred, fellesskap og kjærlighet i henhold til lokal sedvane. Presten gir fredshilsen til diakonen eller medhjelperen.

129. Deretter tar presten hostien, bryter den over patenaen og slipper et lite stykke ned i kalken, idet han sier stille:

Måtte denne forening
av vår Herre Jesu Kristi legeme og blod
føre oss til det evige liv.

130. I mellomtiden synges eller sies:

Andre melodier finnes i Graduale Romanum og i Norsk Kyriale.

Guds lam, som tar bort verdens synder, miskunn deg over oss.
Guds lam, som tar bort verdens synder, miskunn deg over oss.
Guds lam, som tar bort verdens synder, gi oss din fred.

Latin:

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: miserére nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: miserére nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: dona nobis pacem.

Dette kan gjentas flere ganger dersom brødsbrytelsen tar lengre tid. Men siste gang synges eller sies det: Gi oss din fred.

131. Med hendene samlet sier presten stille:

Herre Jesus Kristus, den levende Guds Sønn,
etter Faderens vilje
og i Den Hellige Ånd
har du ved din død gitt verden livet.
Frels meg ved ditt hellige legeme og blod
fra alle mine synder og alt ondt.
Gi at jeg alltid følger dine bud,

og la meg aldri skilles fra deg.

Eller:

Herre Jesus Kristus,
la ikke mottagelsen av ditt legeme og blod
bli meg til dom og fortapelse,
men ved din godhet tjene til helbred og vern
for legeme og sjel.

132. Presten bøyer kne, tar en hostie, holder den litt hevet over patenaen eller over kalken, og vendt mot folket sier han med klar røst:

Se Guds Lam, se ham som tar bort verdens synder.
Salige er de som er kalt til Lammets bord.

Sammen med folket føyer han til én gang:

Herre, jeg er ikke verdig at du går inn under mitt tak,
men si bare et ord, så blir min sjel helbredet.

133. Vendt mot alteret sier presten stille:

Kristi legeme bevare meg til det evige liv.

Og respektfullt mottar han Kristi legeme.

Deretter tar han kalken og sier stille:

Kristi blod bevare meg til det evige liv.

Og respektfullt mottar han Kristi blod.

134. Så tar han patenaen eller ciboriet, går til dem som skal motta kommunionen, og idet han holder en hostie litt hevet foran hver enkelt av dem, sier han:

Kristi legeme.

Kommunikanten svarer:

Amen.

Og kommunikanten mottar kommunionen.

Dersom diakonen utdeler kommunionen, gjør han det på samme måte som presten.

135. Hvis noen skal motta kommunionen under begge skikkelser, følges den ritus som er beskrevet på sitt sted.

136. Mens presten mottar Kristi legeme, istemmes kommunions sangen.

137. Når utdelingen av kommunionen er ferdig, purifiserer presten, diakonen eller en akolytt patenaen over kalken og deretter selve kalken.

Mens dette gjøres, sier presten stille:

Herre, la oss bevare i et rent hjerte det vi har mottatt med munnen,
og la denne timelige gave bli oss til evig legedom.

138. Etter dette kan presten gå tilbake til sin stol. Om så ønskes, kan man iakttå en kort stillhet, eventuelt kan det synges en salme, annen lovsang eller hymne.

139. Stående ved alteret eller ved sin stol vender presten seg deretter mot folket og sier med hendene samlet:

La oss be.

Sammen med presten ber alle en kort stund i stillhet dersom det ikke allerede har vært stillhet etter kommunionen.

Med utstrakte hender ber presten deretter bønnen etter kommunionen. Til slutt svarer folket:

Amen.

Avslutningsriter

140. Ved behov følger noen korte kunngjøringer til folket.

141. Deretter følger bortsendelsen. Vendt mot folket og med utstrakte hender sier presten:

Herren være med dere.

Folket svarer:

Og med din ånd.

Presten velsigner folket med disse ord:

Den allmektige Gud velsigne dere,
Faderen og Sønnen + og Den Hellige Ånd.

Folket svarer:

Amen.

142. På enkelte dager og ved visse anledninger føyes det før denne velsignelse til et annet mer høytidelig velsignelsesformular eller en bønn over folket i henhold til rubrikkene (jf. s. ??? ff).

143. I pontifikalmessen tar celebranten mitraen på, strekker hendene ut og sier:

Herren være med dere.

Alle svarer:

Og med din ånd.

Celebranten sier:

Velsignet være Herrens navn.

Alle svarer:

Fra nå av og til evig tid.

Celebranten sier:

Vår hjelp er i Herrens navn.

Alle svarer:

Han som skapte himmel og jord.

Etter dette og etter å ha tatt imot staven dersom han bruker den, sier celebranten:

Den allmektige Gud velsigne dere,

og idet han tre ganger gjør korsets tegn over folket, tilføyer han:

Faderen, + og Sønnen, + og Den Hellige + Ånd.

Alle:

Amen.

144. Med hendene samlet sier deretter diakonen eller presten selv, vendt mot folket:

Messen er til ende. Gå med fred.

Eller:

Gå, messen er til ende.

Eller:

Gå ut og forkynn Herrens Evangelium

Eller:

Gå med fred og lovpris Herren med deres liv.

Eller:

Gå med fred.

Folket svarer:

Gud være lovet.

145. Deretter viser presten på vanlig måte ærbødighet for alteret ved et kyss, som ved begynnelsen av messen. Sammen med medhjelperne gjør han en dyp bøyning og går ut.

146. Dersom en annen liturgisk handling følger like etter messen, utelates bortsendelsesritusen.